

Itämeri on vettä ja politiikkaa

Miapetra Kumpula-Natri

EU-asioita käsittelevässä eduskunnan suuressa valiokunnassa olemme vastikään hyväksyneet mietinnön Suomen EU-politiikasta. Mietintö on vastaus valtioneuvoston eduskunnalle viime kesäkuussa antamaan EU-selontekoon. Olemme tuoneet valiokunnan mietinnössä esille näkemyksemme EU:n tulevaisuuden kärkiteemoista, haasteista ja kehityskohteista. Mietinnössä kiinnitetään huomiota myös Itämereen, onhan se EU:n sisämeri ja osa EU:n Venäjä-suhdetta.

Suuren valiokunnan mielestä Itämeri-politiikka on nostettava unionissa samanlaiseksi strategiseksi kysymykseksi kuin Välimeren-politiikka. EU:n alueellinen Itämeri-strategia ja unionin eri politiikkalohkot tulee saattaa yhteen siten, että yksittäiset linjaukset ja toimet tukevat toisiaan. Itämeri-asioiden painoarvon nostaminen vaatii myös riittävää resursointia ja jatkuvaa, tasa-

vertaisuuteen perustuvaa yhteydenpitoa Itämeren valuma-alueen valtioiden ja alueellisten yhteistoimintaelinten kanssa.

Itämeri-politiikan parissa toimijoita on jo yksin EU:n sisällä lukuisia. Tämän takia kokonaisote EU:n sisällä olisi välttämätön. Tarvitsemme siis EU:n sisäistä sekä tietysti EU:n ja muiden toimijoiden välistä vuorovaikutusta ja toiminnan yhteensovittamista.

Vaikka Itämeren suojelussa on otettu merkittäviä edistysaskelia, paljon on vielä tehtävää. On ilahduttavaa, että Itämeren suojelukomission ja sen jäsenvaltioiden lisäksi meren kunnosta kantavat huolta myös monet muut yhteisöt. Itämeren tilaa parantavat yksityiset ympäristöhankkeet ovat merkittävästi lisänneet Itämeritietoisuutta sen lisäksi, että niiden avulla on konkreettisesti ja käytännön työn tuloksena saatu puhtaampaa Itämerä.

Suuren valiokunnan mietinnössään esiin nostama Itämeren suojelutyön riittävän resursoinnin tarve on ilmeinen. Vastuu tästä kuuluu ensi sijassa tietysti Itämeren valuma-alueen saastuttajille ja valtioille, mutta myös koko EU:n tulee osoittaa nykyistä enemmän voimavaroja sisämerensä tilan kohentamiseen. Liikarehevöitymisen ja muun saastumisen vastaisiin toimiin tarvitaan kaikkia liikeneviä voimia.

Liikarehevoitumisen vastainen työ vaatii kansainvälisiä ponnistuksia, mutta myös öljyonnettomuuksien riski on minimoitavissa vain rajojen yli ulottuvalla yhteistyöllä. Kuten hyvin tiedämme, Suomenlahti on kansainvälisesti merkittävä kuljetusreitti. Venäjä kuljettaa valtaosan öljyntuotannostaan Itämeren kautta. Öljyssä räpiköivät linnut ovat kauhukuva, jonka realisoitumista ei soisi tapahtuvan. Yhteistyötä on lisättävä ja syvennettävä Itämeren suojelussa, eivätkä karikot muilla yhteistyön osa-alueilla suorastaan edesauta tämän tavoitteen saavuttamista.

Suuren valiokunnan mietinnössä kehoitettiin Suomen hallitusta panostamaan Venäjä-suhteisiin myös EU:n sisällä. Valtioneuvoston EU-selonteossa suhteet Venäjään jäivät vaille riittävän syvää tarkastelua. Suomelle ja muulle EU:lle Venäjä on edelleen valtava mahdollisuus, ja huonot EU-Venäjä-suhteet valtava riski. Naapurusten kanssa on opittava puolin ja toisin toimimaan nykyistä sujuvammin.

Viime marraskuun EU:n itäisen kumppanuuden huippukokous symboloi EU:n ongelmallista suhdetta Venäjään ja joihinkin muihinkin entisen Neuvostoliiton maihin. Ukrainan tulenarka tilanne vaikeuttaa tilannetta entisestään. Itäsuhteiden ongelmat haittaavat jo kauppasuhteita, joissa poliittinen hankaus valitettavasti vaikuttaa yksittäisten maiden ja jopa yritysten toimintaan.

Unionin on saavutettava Venäjä-suhteissaan tasapainoinen tilanne, joka perustuu molemminpuoliseen ymmärrykseen yhteistyörakenteista ja tavoitteista. Venäjä on alkanut rakentaa Euraasian liittoa, jonka se haluaisi neuvottelupuoleksi EU:n kanssa. Euroopan komissiolla taas ei ole valtuutta neuvotella Euraasian liiton, vaan Venäjän kanssa. Epäselvyydestä, joka on näyttäytynyt viimeisissä EU-Venäjä-huippukokouksissa, tulisi päästä pikimmiten rakentamaan vuoropuheluun.

Olen syntynyt ja kasvanut Vaasan merenrantakaupungissa. Itämeren merkitys on vain kasvanut, kun on tullut aika tutustuttaa omat lapset mereen ja saaristoon. Itämeren merkitys alueen asukkaille, elinkeinoille ja hyvinvoinnille on ollut elintärkeä jo tuhansia vuosia. Nykyisillä sukupolvilla ei ole mitään oikeutta pilata Itämerta. Jo tehtyjen tuhojen korjaaminen ja vaikutusten rajaaminen on moraalinen ja eettinen veloitteemme.

Miapetra Kumpula-Natri
kansanedustaja, Vaasa, sd
Eduskunnan suuren valiokunnan puheenjohtaja

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).